

Afyon Karahisar Milletvekili Gazi Yiğitbaşı'nın, Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve 28 nci maddesinin kaldırılmasına ve bu kanuna iki geçici madde eklenmesine dair olan 5621 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Tarım ve Ticaret Komisyonları raporları (2/20)

Yüksek Başkanlığa

1950/2/20/131/131

Afyon mahsulünün Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından mubayaası için Halk Partisi Hükümeti tarafından seçim arifesinde çıkarılmış olan 23 . III . 1950 tarih ve 5621 sayılı Kanun: Afyon müstahsılları ve bilhassa daha fazla köylü müstahsıl vatandaşları zarardide etmektedir.

Şöyle ki:

1. Adı geçen 5621 numaralı Kanunun dördüncü maddesinin (B) fıkrasının 1 ve 2 nci maddelerine göre dahilde paralı veya parasız başkasına devri, alım ve satımı memnu olduğundan müstahsıllar yakın ve uzak köylerinden yarım kilo, 1 - 2 kilo az miktardaki afyonlarını dahi bucak ve ilçe merkezlerine kadar getirip, saatlerce ve günlerce Ofis veya Ziraat Bankaları alım şubeleri önünde beklemek zorunda kalacaklardır. Bu suretle vaktinin bir çiftçi için en kıymetli olduğu bir mevsimde bir iki gün vaktini kaybetmekle beraber afyon bedelinden en az 5 - 10 lirasını da şehir dahilinde zaruri olarak han, hamam ve saire gibi yerlere sarfetmek mecburiyetinde kalacaklardır. Şu hale nazaran hem vaktinden, hem köydeki işinden kaybetmiş ve hem de üstelik afyon bedelinin tamamı yedine geçmemiş olmak suretiyle çeşitli zararlara ve zahmetlere girmiş olacaktır.

2. Müstahsıllarımızın % 90 ı fakir olduğundan kışın ve bahara doğru yiyecek ve içecekleri bitenler ilk yetişmekte olan afyon mahsulü için tanıdık tüccarlardan avans almak suretiyle ihtiyaçlarını temin edegelmekte idiler. Bu defa bu kanuna göre alım ve satımı menedilmiş ve Ofisce de avans verilmemiş olduğundan çiftçilerimiz kış sonunda ve bahar geldiğinde ihtiyacını giderecek avanstan da mahrum kalmış olmakla sıkıntıları bir kat daha artırılmış olacaktır.

3. Çiftçi vatandaşlarımızdan bir kısmı da hasat mevsimi gelinceye kadar ihtiyacı olmasa bile mahsulünü sulama, çapa ve çizme işlerinde ve ilk evvel yetişen arpa mahsulünü biçmek için nakdi mevcudu olmadığından ilk önce yetişecek olan afyon mahsulüne karşılık aldığı avans ile ameliyat işlerini temin ve tedvir edegelmekte idi. Bu kanunla içerde alım ve satım menedildiğine göre bu mahsulüne karşılık avans alamıyacağı için afyon maliyetinde çok müşkül duruma düşmüş olmaktadır.

4. Tüccar vatandaşlarımızdan malî durumları orta veya zayıf olanlardan esnaf kısmı da memlekette başkaca geniş ve mütenevvi ticaret sahaları olmadığından öteden beri afyon alış verişini yapmak ve kiloda 25 kuruşa kadar kanaat eden ve bununla devir suretiyle çoluk ve çocuğunun nafakalarını ve Hükümete olan vergi ve sair mükellefiyetlerini temin edegelmekte iken bu kanunla adı geçen vatandaşlarda bu mahsulün bahsettiği (Birçok mihnet ve meşekkatler karşılığı) olan faydadan mahrum bırakılmış olmaktadır.

Şöyleki: Vatanın her türlü acı ve tatlı teklifatını seve seve omuzlarına yüklenmiş, hiçbir teklifattan istisna tutulmayan mutavassıt vatandaşlar alım ve satım işini meslek edinmiş olmakla bir taraftan müstahsıl vatandaşları şehirlere kadar götürmemek, iş ve gücünden geri kalmamak, afyonunu ayağında veya şehirde değeri fiyatına almak suretiyle hem köylü müstahsıllarımıza bir kolaylık temin ediliyor diğer taraftan da her müstahsının teker teker birer ikişer kilo veya daha fazla afyon almak için birçok zahmetlere giriftar olan Ofis veya Banka şubelerine toptan afyon teslim etmek suretiyle Ofisi ve Bankayı üzücü kırtasiyecilikten kurtarmakla zaman ve kolaylık temin ederek bu memleket hizmetine ofise ve vatandaşa yardımcı vazifesi görüyordu. Bunun içerisinde afyonun evsafını hakkiyle takdir ve tâyin edemiyenler ise üstelik zarar da görü-

yorlardı. Fakat bu kısım vatandaşların zararı karşılığında kazanan ve ofisten daha fazla fark alan ise müstahsil vatadaş oluyordu.

5. Şu iki hale göre memlekette vatandaş kalkındırmak, işsizlere iş bulmak, esaslı umdelerimizden olduğu halde bu kanunla aradan bir kısım vatandaşı tasfiye etmekle serbest ticaret usulüne riayetten ayrılmış, inhisarcılık zihniyetine saplanmış oluyoruz. Gerçi bu kanun şimdiki Demokrat Hükümetimiz zamanında çıkarılmış bir kanun değilse de Halk Partisi Hükümetlerinin milletimizin durumlarını düşünmeden, kanunların memlekette fertler ve sınıflar üzerinde yapacağı iyi veya kötü neticeleri naraza almadan yapmış oldukları birçok sakat kanunlar gibi bu kanunun da mâruz şekilde vatandaşları zarara giriftar eden sakat tarafı meydandadır. Binaenaleyh, Halk Partisinin yanlış ve noksan mülâhaza ile masa başında çıkarmış olduğu kanunu; Hükümetimizin tatbik sahasına koymakla günahı kendi üzerine almaması ve tezelden ivedilikle bu kanunu gözden geçirerek diğer sahalarda olduğu gibi vatandaşları memnun edici bir surette kanunun tadili cihetine gidilmesi bir zaruret halini almıştır.

6. Halk Partisi Hükümetleri: Gûya köylü müstahsılları himaye edeceği perdesi arkasında madrabazlar diye tavsif ettiği mutavassıt tüccar Türk vatandaşları aradan çıkarmak, serbest ticaretten mahrum bırakmak için âdeta hasım gözü ile bakar ve o ruhla kanun çıkarırlardı.

Halbuki; her sahada mahsullerimizin kıymetini artırmaya hizmetleri dokunan ufak tüccar sınıflarına da vatanda haiz olduğu mevkiinin verilmesi lâzımdır.

7. Bu kanun: Edindiğimiz kanaate ve tahminlerimize göre kaçakçılığı önlemek maksadına mâtuf olarak çıkarılmış ise; kaçakçılığı önler bir durumda olmadığından matlup olan gayeye de varılmamış oluyor. Çünkü; istihsal edilecek afyonun her tarlada tesbitine imkân olmamakla beraber alınan tedbir noksandır. Kaçakçı bir iki lira fark verdiği takdirde nerede olsa istediği afyonu tedarik edebilir. Evvelece de bu şekil tedbir ittihaz edilmiş ise de müspet netice vermediğinden sarfınazar edilmişti. En ziyade Hükümetimizin kaçakçılığı önlemek için her şeyden evvel gümrüklerde ve hudutlarda sıkı tedbir alması ve afyon ekim mntakası olmiyan Şark ve Cenup hudutlarımızdaki mntakalara afyonun sevkini yasak etmekle ve o mntakalarda sıkı tedbir almakla daha iyi maksada hizmet edilmiş olacağı pek tabiidir.

8. İşbu kanunun doğurduğu zorluk daha şimdiden birçok şikâyetlerle meydana çıkmış olduğundan, bu şikâyetleri bir dereceye kadar önlemek ve zorluğu giderebilmek için Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı 19 . VI . 1950 tarihli tezkereye ek olarak bir tamim ve tebliğ neşretmiş ise de bu tamim bir taraftan kolaylık temin edeyim derken diğer taraftan yine ve yeni zorluklar ihdasına meydan vermektedir. Şöyle ki: Köylünün teker teker cüzi bir afyonu şehire getirmek zahmetine katlanmaması için köy muhtarlarından, noterden veya sulh hâkimlerinden alınacak vekâletnamelerle afyonun teslimi tamimde gösteriliyor ise de; ayrı ayrı teslim etmek, vekâletname yaptırmak gibi me-rasim ve kırtasiyecilikle külfet çoğaltılmış oluyor.

9. Bu kanun; aynı zamanda müstahsılı eksperin bilgisine ve vicdanına terketmiş oluyor ki; Eksper kendisi zarar görmeyip bilâkis takdir almak için, yahut şahsi hislerine mağlûp olarak veya bilgisizliği yüzünden afyon sahibinin afyonu istediği sınıfta alarak afyon sahiplerinden bir kısmını zararlandırmış olacaktır. Evvelece böyle bir hale mâruz kalan müstahsil afyonda ihtisası olan diğer bir tüccara daha fazlaya satabiliyordu. Ve bu suretle zarardan kurtulup mahsulünün değerini artırabiliyordu. Halbuki; bu defa bu kanunla başka kimseye satamayacağına göre mahsulünün kıymetini daha düşük olarak müstahsil eline geçirmiş olacaktır ki; bu da müstahsillerin aleyhine ve zararına bir hareketten başka bir şey değildir. Ve müstahsılı kalkındırmayı temin, inhisarcılık zihniyetini izale ve kırtasiyeciliği kaldırmak, ticarete serbestliği temin gibi prensiplere aykırıdır.

Binaenaleyh; zarar ve fenâlıkları önlemek ve her sınıf vatandaşlara kolaylığı ve refahı temin maksadiyle ilişik olarak arz ve teklif ettiğim kanun tasarısının Kamutaya sunulmasına yüksek müsaadenizi arz ederim.

Saygılarımla.

Afyon Milletvekili
Gazi Yiğitbaşı

Tarım Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Tarım Komisyonu

Esas No. 2/20

Karar No. 4

14 . VII . 1950

Yüksek Başkanlığa

Afyon Karahisar Milletvekili Gazi Yiğitbaşın Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun bâzi maddelerinin değiştirilmesine ve 28 nci maddesinin kaldırılmasına ve bu kanuna iki geçici madde eklenmesine dair olan 5621 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında olup Komisyonumuza havale buyurulan 3 . VII . 1950 tarih ve 2/20 esas kayıt numaralı Kanun teklifi Komisyonumuzun 11 . VII . 1950 tarihlerinde Ekonomi, Ticaret, Tarım ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları müessesilerinin iştirakiyle üç birleşimde tetkik edilerek aşağıda yazılı karara varılmıştır.

1. Haşhaş ziraati; sakızı ile memlekete yılda 7 milyon raddesinde bir döviz getirmekte ve tohumu ile aşağı yukarı aynı nispette bir memba temin etmekte ve bu ziraati yapan vilâyetlerin diğer ziraatleri üzerinde müspet tesirler icra etmekte, aynı zamanda afyonlarımız bilhassa tıpta istimal suretiyle beşeriyete hizmet etmektedir. Haşhaş ziraatinin zapturapt altına alınması, afyon kaçakçılığının önlenmesi bakımından şimdikiye kadar tedvin olunan mevzuat kâfi derecede değildir.

Dünyanın ihtiyacı olan 400 - 450 tön Drogist afyonun % 52 - 54 ünün afyonlarımızla karşılanması beynelmilel konseyce karar altına alınmıştır. Binaenaleyh, beynelmilel hususi bir ehemmiyeti haiz olan haşhaş ziraati ve afyon istihsal ve ihracının daha müemmen bir şekle bağlanması kaçakçılığın önüne geçilmesi için daha şiddetli cezai müeyyideler vazedilmesi bu döviz kaynağımızın sekteye uğratılmaması için çok gerekli görülmüştür. Binaenaleyh :

1951• Martına kadar Meclise tevdi edilmek üzere Hükümetçe bir kanun tasarisının hazırlanarak Yüksek Meclise tevdi buyurulmasının maslâhata daha uygun olacağı;

2. Halen istihsal edilip satışına başlanmış olan afyonun, müstahsılları veya vekilleri tarafından Toprak Mahsulleri teşkilâtına satışında kendilerine mümkün olan kolaylığın gösterilmesi neticesine varılmış ve bu teklifin reddi kararlaştırılmıştır.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Tarım Komisyonu Başkanı	Bu rapor sözcüsü
Bursa	Bursa
S. Herkmen	S. Herkmen
Kâtip	
Niğde	Afyon K.
F. Köşkeroğlu	A. Güler
	İmzada bulunamadı
Afyon K.	Antalya
S. Torfilli	A. Tekelioğlu
Balıkesir	Balıkesir
M. Emiroğlu	A. Kocabıykoğlu
Denizli	Gazianteb
R. Tavashoğlu	S. Ünlü
	İmzada bulunamadı
İçel	İzmir
S. İnankur	M. Aldemir
Kayseri	Kayseri
E. Develioğlu	M. Özdemir
İmzada bulunamadı	
Kırklareli	Manisa
M. Erbil	S. Mihçioğlu
İmzada bulunamadı	
Seyhan	Seyhan
Z. Akçalı	T. Coşkun
Tekirdağ	Gazianteb
Ş. Mocan	E. Cenani
	İmzada bulunamadı
Seyhan	
M. Kibaroğlu	

Yüksek Başkanlığa

Afyon Karahisar Milletvekili Gazi Yiğitbaşı'nın, Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve 28 nci maddesinin kaldırılmasına ve bu kanuna iki geçici madde eklenmesine dair olan 5621 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Meclis Başkanlığına takdim edilmiş olan kanun teklifi havale buyurulan Komisyonumuzda, Adalet, Ekonomi ve Ticaret, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Tarım Bakanlığı temsilcilerinin de iştirakiyle müzakeresine başlanılmış ve mevzuun ehemmiyeti bakımından etrafiyle tetkika tâbi tutulmasını icap ettirdiği ileri sürülerek bu husus için tâli bir komisyon teşkili lüzumu hakkındaki teklif muvafık görülmüş ve seçilen heyete evrak tevdi edilmişti.

Tâli komisyonun, ana komisyonda tebellür eden temayül dâhilinde, tatbikatını yaptıktan sonra hazırladığı rapor üzerinde Komisyonumuz Bakanlıklar temsilcilerinin de iştiraki ile tekrar müzakerelerde bulunmuş ve Komisyonumuzca 3491 sayılı Kanunun, afyon işlerine ait 6, 18, 27 nci maddelerinde, 5621 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerin tatbikatta bazı kifayetsiz tarafları görülmüştür. Bu kifayetsizlik aşağıdaki noktalarda toplanmaktadır.

1. a) 6 nci madde ile memleket dâhilinde afyon ticaretinin Devlet Tekeline alınmış olması; mahdut miktardaki mallarını şehirlerde bulunan ofis veya T. C. Ziraat Bankası teşkilâtına getirip satmak mecburiyetinde kalan köylülerin işlerini aksatmakta ve cüzi dahi olsa bunların masraf yapmalarını mucip olmaktadır.

b) Mallarını doğrudan doğruya Ofis veya T. C. Ziraat Bankası teşkilâtına satmak mecburiyetinde tutulmaları araya mutavassıtların girmesi ile müstahsıla sağlanabilecek olan kredi imkânlarını ve diğer kolaylıkları kısmen bertaraf etmektedir.

2. İstihşalden evvel tanzim ve ilgili teşekküllere tevdi edilen beyannameler; evvelden yapılan tahminlerle fiilen elde edilen afyon mik-

tarlarının tamamen müsavi olmasına maddeten imkân bulunmadığından, ihtiyaca cevap vermekten uzak kalmaktadır.

3. Ofis alım teşkilâtının köye kadar götürülmesi bu işin hacmiyle mütenasip olmıyan büyük masraflara ihtiyaç göstereceği gibi böyle bir teşkilât kurulsa dahi ihtiyar edilecek masraflar binnetice alım fiyatlarına tesir ederek müstahsıl aleyhine tecelli edecektir.

4. 5621 sayılı Kanunun neşriyle tatbikata geçilmesi arasında pek az zaman kalmış olması itibariyle bu kanunla tâyin edilen âzami teslim tarihinden sonra bazı kimselerin elinde bir miktar afyon kalmış olduğu tahmin edilmektedir.

Bu sebeplerle bir taraftan müstahsılın malını daha rahat satabilmesini teminen, hareketi sıkı kontrole tâbi, bir mütavassıt sınıftan da faydalanılması,

Diğer taraftan beyannamelerin malın istihşalini müteakıp verilmesi usulünü ikame ederek kaçakçılık imkânlarını asgari hadde indirmek suretiyle uyuşturucu maddelerin murakabesi konusunda katılmış olduğumuz Milletlerarası sosyal çalışmalara daha müessir yardımda bulunması için:

1. 6 nci maddenin 1 nci fıkrasının sonundaki «ham afyon memleket içindeki ticareti tekel altındadır» hükmünün, Ofisin evvelden vesika vereceği mahallî mutavassıtların mustahsıldan afyon toplamalarına ve topladıkları afyonları o mahaldeki Ofis veya Ofis namına hareket eden Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası teşkilâtına satabilmelerine ve teslim müddetinin Eylül sonuna kadar uzatılmasına imkân verecek surette tadili;

2. 6 nci maddede yapılan değişiklikle müstahsıllardan başka mahallî toplayıcılar da Ofise veya onun adına alıma yetkili teşkilâta afyon satabileceklerinden 7 nci maddenin, son fıkrasının son cümlesindeki (müstahsıllar) kelimesinin (satıcılar) olarak değiştirilmesi;

3. 18 nci maddedeki, istihşalden evvel tanzim edilen ve yukarıda tebarüz ettirildiği gibi

bir borçlandırmaya esas ve kontrole medar olmıyan beyannameler yerine istihsali mütaakıp tanzim edilecek ve afyonun tarladan itibaren Ofisin eline geçeceği ana kadar hareketini kontrole tâbi tutan bir beyanname ihdas edilmesi;

4. Ceza müeyyidelerinin 6 ncı ve 18 nci maddelerde yapılan değişikliklere göre ayarlıyan ve eskisine nazaran şiddetlendiren hükümlerin konulması;

5. Bâzı kimselerin elinde kaldığı tahmin olunan afyonların Ofisçe satın alınmasını sağlamak maksadiyle bu afyonların teslimine imkân veren bir geçici maddenin ilâvesi, uygun görülmüş ve kanun teklifi bu esaslar dairesinde Komisyonumuzca, tadilen kabul edilmiştir.

İlavalesi gereğince Yüksek Kamutayın tasvibine arz edilmek üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Ticaret Komisyonu Başkanı Sözcü
Erzurum Balıkesir
S. Başak E. Güreli

Kâtip
Ankara
S. Benli
Afyon K.
G. Yiğitbaşı
Ankara
H. Bulgurlu
İzmir
T. Güreker
İmzada bulunamadı
Kastamonu
S. Kerimzade
İmzada bulunamadı
Kütahya
M. Alkin
Maras
R. Öksüz
İmzada bulunamadı
Sivas
H. Yüksel
Afyon K.
S. Kerman
Amasya
H. Koray
İstanbul
B. N. Göknil
İmzada bulunamadı
Kars
F. Aktaş
Kocaeli
E. Alican
Kütahya
A. Kavuncu
Sinob
S. Somuncuoğlu
İmzada bulunamadı
Trabzon
C. Zamangil

AFYON KARAHISAR MİLLETVEKİLİ GAZİ YİĞİTBAŞI'NIN TEKLİFİ

23 . III . 1950 tarih ve 5621 sayılı Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun bazı maddelerinin kaldırılması ve tadili hakkında Kanun tasarısı

1. — 23 . III . 1950 tarih ve 5621 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

A) Ham afyon, tıbbî afyon ve bunların müstahzarlarının; morfin ve bütün milhlerinin; morfinin uzvi asitlerle veya alkol cezirleri ile birleşmesinden mütevellit bütün eterlerinin ve bunların milhlerinin; koka yaprağı, hamkokain, kokain ekgonin ve kropokokain ile bütün milhlerinin % 20 den fazla morfin ve milhlerinin ve % 0,10 dan fazla kokain ve milhlerini muhtevi bütün müstahzarların: (Eucodal) Dihydroxycodone (Dicodide) Dihydrocodeinone, (Dilaudide) Dihydronorpinone (Acédicone) Acétylodemethylodihydrothebaine veya Acétylodihydrocodeirone ve bunların kimyevi terkiplerinde bulunan maddelerle bu maddelerin Ekonomi ve Ticaret ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca tâyin olunacak müstahzarlarının imal, ithal ve ihracı Devlet Tekeli altındadır.

B) 1 nci maddenin 3 ncü fıkrasındaki (Ağustos) yerine (Eylül) kelimesi konmak suretiyle tâdil edilmiştir.

2. — 5621 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin B fıkrasının 1 ve 2 nci bentleri şu suretle tadil edilmiştir.

B) 1 : İstihsal etmek veya satınalmak suretiyle yedinde afyonları olanlar afyonunu Eylül sonuna kadar Toprak Mahsulleri Ofisine veya adına hareket eden teşkilâta satmamak teslim etmemek,

2 : Ham afyonu satış tarihlerinden sonra saklamak veya başka bir yerde bulundurmak.

3. — 5621 sayılı Kanunun geçici birinci maddesindeki müddet sonu Eylül ayı sonu olarak itibar edilmiştir.

4. — Bu kanun kabul ve neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

3491 sayılı Kanunun bazı maddelerini tadil eden 5621 sayılı Kanunun tadili hakkında Kanun teklifi

MADDE 1. — 5621 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle değiştirilen 3491 sayılı Kanunun 6 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 6. — Ham afyon, tıbbi afyon ve bunların müstahzarlarının; morfin ve bütün milhlerinin; morfinin uzvi asitlerle veya alkol cezirleriyle birleşmesinden mütevellit bütün eterlerinin ve bunların milhlerinin; koka yaprağı, ham kokain, kokain, ekgonin ve tropokokain ile bütün milhlerinin, % 020 den fazla morfin ve milhlerini ve % 010 dan fazla kokain ve milhlerini muhtevi bütün müstahzarların : (Eucodal) .

Dihydrooxycodine, (Dicodide) Dihydrocodeinone, (Dilaudide) Dihydromorphinone, (Acedicone) (Acétilodemethyldihydrothebaine veya Acétildihydrocodeinone ve bunların kimyevi terkiplerinde bulunan maddelerle bu maddelerin Ekonomi ve Ticaret ve Sağlık ve sosyal Yardım Bakanlıklarınca tâyin olunacak müstahzarlarının imal, ithal ve ihracı ve aşağıdaki hükümler mahfuz kalmak şartıyla ham afyonun memleket içindeki ticareti Devlet Tekeli altındadır.

Kullanılmasından mazarrat hâsıl olduğu ve « Toxicomanie » yaptığı fennî suette tesbit edilen yukarıki fıkrada yazılı cisimlere benzer diğer tabii ve sentetik maddeler de Bakanlar Kurulu kararı ile bu tekel mevzuuna sokulabilir.

Müstahsıllar ve bunlardan satın alanlar elleindeki ham afyonları istihsal edildikleri il hudutları içindeki Toprak Mahsulleri Ofisinin veya adına hareket etmeye yetkili teşkilâtın alım yerlerinden birisine o yılın Eylül ayı sonuna kadar teslim etmeye mecburdurlar. Şu kadar ki müstahsıllar il hududu ile mukayyet olmaksızın coğrafi durum ve iktisadi münasebetler bakımından en yakın teşkilâta da teslim edebilirler.

Ofise satmak üzere müstahsıldan afyon satın almak isteyenler, bu işe başlamadan evvel mahallî Toprak Mahsulleri Ofisine veya onun adına harekete yetkili teşkilâta, evvelce kaçaklıktan mahkûmiyeti olmadığını bildiren bir beyanname ile, müracaat ederek bu işi yapabile-

ceklerine dair bir vesika almaya ve bu vesikayı yetkililer tarafından her aranışında ibraza mecburdurlar. Bu vesikalar yalnız verildikleri il hududu dahilinde, verildiği yılın Eylül ayı sonuna kadar muteberdir. Bu vesikaların hâmilleri, müstahsıldan satın alacakları afyonları, Toprak Mahsulleri Ofisinden veya onun adına afyon alımına yetkili teşkilâtın başkasına satamazlar ve sair suretlerle devredemezler.

Bu vesikaları hâmil olanlardan 1918 sayılı Kanuna veya diğer kaçakçılık kanunlarına tevfikân mahkûm olanlara veya yukarıki fıkraya geçince verdikleri beyanname hilâfına kaçakçılığı sabit olanlara verilmiş vesikalar geri alınmakla beraber bu gibilere bir daha vesika verilmez.

Ham afyonun su veya sair her hangi bir madde ile tağşişi yasaktır.

Kurumuş veya ezilmiş haşhaş kellelerinin ihracı için, ithalâtçı memleketten verilecek ithal müsaadesinin ibrazı mukabilinde, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığından ihraç müsaadesi alınması lâzımdır.

MADDE 2. — 5621 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değiştirilen 3491 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 7. — Ofisin uyuşturucu maddeler işleri şunlardır:

A) Altıncı maddede yazılı tekeli işletmek;
B) Satın aldığı afyonların ticari muamelelerini ve satış işlerini yapmak ve bu hususta faydalı göreceği her türlü teşebbüs ve taahhütlere girmek;

C) Tarım Bakanlığı ile işbirliği yaparak haşhaş ekiminin ve afyon istihsalinin ıslahını sağlamaya çalışmak, satın alınacak afyonları tahlil etmek, alınanları işliyerek yeniden tasnife tâbi tutmak, afyon standardizasyonunu temin etmek ve bu hususlarda gereken yerlerde, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının tasvibi ile, teşkilât ve tesisler vücade getirmek;

Ç) Dış piyasalar ihtiyaç ve fiyatlarıyla yurt içindeki toprak ürünlerinin genel fiyat seviyesini, istihsal ve stok durumunu, ofisin af-

yon alımı ve satımı için yaptığı bütün masrafları ve bu muameleden doğması muhtemel riskleri göz önünde tutarak kâr sağlamayı düşünmeksizin müstahsil menfaatlerine uygun, vasıf ve morfin nispetlerine göre değişmek üzere, ham afyonun iç alım fiyatlarının tâyini için, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı vasıtasıyla, Bakanlar Kuruluna teklif yapmak;

Bu fiyatlar Bakanlar Kurulunca tesbit ve Mayıs ayı içinde ilân olunur.

Afyon alımları, tahlil veya ekspertiz yoluyla yapılır. Ekspertiz yoluyla alımlarda satıcılar dilerse tahlil yoluna başvurulur.

MADDE 3. — 5621 sayılı Kanunun 3 ncu maddesiyle değiştirilen 3491 sayılı Kanunun 18 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.:

Madde 18. — A) Haşaş ekilecek bölgelerle bu bölgelerden afyon sütü toplanmasına müsaade edilecekler, her yıl, zirai ve iktisadi icaplarla ihracat imkânları göz önünde tutularak, Ekonomi ve Ticaret ve Tarım Bakanlıklarınca müştereken tesbit ve Bakanlar Kurulunca tasvip edildikten sonra en geç 1 Temmuz tarihine kadar ilân olunur.

Bu bölgelerin dışında haşaş ekilmesi ve yalnız tohumdan faydalanma için ekime izin verilen yerlerde başların çizilmesi ve afyon sütü toplanması yasaktır.

Bu tarihe kadar ilân yapılmadıkça bir yıl evvelki ilân hükümleri yürürlükte kalır. Ancak tesbit ve ilân olunan yerlerde 2 yıl geçmeksizin tahdidat yapılamaz. Süs için ev bahçelerinde yetiştirilen katmerli haşhaşlar bu hükmün dışındadır.

Bu bölgelerde mahallin en büyük idare âmrleri haşaş ekimi ve afyon sütü toplama işlerini kontrol etmek ve bu maddenin birinci fıkrasında yazılı Bakanlar Kurulu kararının yürürlüğünü sağlamakla mükelleftirler.

Ekime izin verilecek yerlerin tesbit ve ilânında takip olunacak usullerle mahallî idare âmirlerinin murakabe görev ve yetkileri İçişleri, Ekonomi ve Ticaret ve Tarım Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak esaslara göre tesbit olunur.

B) Afyon müstahsılları afyonlarının tamamını topladıktan itibaren üç gün zarfında iki nüsha beyanname doldurup imza veya mühürlerini köy veya mahalle muhtarlıklarına tasdik

ettirdikten sonra ellerinde bulundurmaya mecburdurlar.

Beyannamelerin ihtiva eylemesi gerekli malûmat şunlardır:

1. İl, ilçe, bucak ve köy veya mahalle ismi,
2. Müstahsılın kendisinin, ana ve babasının ad ve soyadları,
3. Haşaş ettikleri arazi miktarı (Dönüm olarak yazılır, yarım dönüme kadar olan küsurlar hesaba katılmaz, yarım dönümden fazlası bir dönüm hesaplanır, bir dönüm bin metre muraabba; arazi parçasıdır,
4. Elde ettikleri afyon miktarı (Kilogram olarak)
5. O bölgenin ortalama normal istihsaline göre elde edilen afyon noksan olmuşsa bunun muhik sebepleri.

Müstahsıl afyonunu Ofisin veya onun adına alıma yetkili teşkilâtın alım yerine veya bir başkasına satarken bu beyannamenin birinci nüshasını beraber vermeye ve ikinci nüshasının altındaki kısmı satınalana, sarıh adresini yazdırarak, imzalatıp yanında iki yıl muhafaza etmeye ve yetkili memurlar tarafından arandığı zaman göstermeye mecburdur.

Mutavassıtlar afyon alırken beyannamesini de beraber istemeye ve Ofise veya onun adına alıma yetkili teşkilâta satıp teslim ederken bu beyannamemi birlikte vermeye mecburdurlar.

Ofis veya adına alıma yetkili teşkilâtça afyonu satıp teslim edene verilecek olan makbuz bu kimseyi o miktar afyonun zimmetinden ibra eder. Bu makbuzların iki yıl müddetle saklanması ve yetkili memurlar tarafından arandığında gösterilmesi lâzımdır.

Beyannameler Ofisçe bastırılıp idari makamları eli ile haşaş ekimine ve afyon istihsaline yetkili mahallerin bütün köy ve mahalle ihtiyar heyetlerine istihsal mevsiminden evvel gönderilir. Afyon müstahsılları bunları bağlı oldukları ihtiyar heyetlerinden parasız olarak alırlar.

Bu beyannameler hiçbir harç ve resme tâbi değildir.

MADDE 4. — 5621 sayılı Kanunun 4 ncu maddesi ile değiştirilen 3491 sayılı Kanunun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 27. — A) İzin verilen bölgeler dışında haşaş ekenlerden bir dönüme kadar 30

lira, fazlası için de beher dönüm için 30 lira ağır para cezası alınır. Bu haşaşlar gizilmiş ise ceza iki misline çıkarılır.

Ekilmiş fakat kemale gelmemiş haşaşlar sürülerek imha olunur.

Kelleler olgunlaşmış ise toplanarak müsadere olunur. İdare bunlardan faydalanamazsa imhasına karar verebilir. Haşaş tohumu ve afyonlar toplanmışsa bulunup yakalananların müsadereesine, gerektiği halde imhasına, bilirkişi marifetiyle yaptırılacak tahmine göre noksan çıkan miktar için bedelinin tahsiline karar verilir.

Bu hüküm kaçırılan afyonlar için suçlunun (B) bendine göre cezalandırılmasına engel değildir.

B) 1. Ham afyonu beyannamesiz satanlar, satılanlar, devredenler, devralanlar, saklıyanlar, nakledenler, yanında veya her hangi bir yerde bulunduranlar veya bunlara tavassut edenler haklarında üç aydan bir seneye kadar hapis cezası ile birlikte elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Ayrıca yakalanan ham afyonlar müsadere edilir.

2. Ham afyonu yurt dışına çıkaranlara, bu fiillere tavassut edenlere bir seneden üç seneye kadar hapis ve beş yüz liradan aşağı olmamak üzere kaçırdığı ham afyonun kıymetinin üç misli ağır para cezası hükmolunur.

3. İstihsal ettikleri veya müstahsıdan topladıkları ham afyonları, altıncı maddede yazılı olduğu üzere, Eylül ayı sonuna kadar Toprak Mahsulleri Ofisine veya adına harekete mezun olan teşkilâta teslim etmeyenlerden, istihsal ettikleri veya müstahsıldan topladıkları ham afyonlar müsadere edilir ve ayrıca müstahsıllar hakkında ham afyonun kıymeti ve toplayıcılar hakkında da bu kıymetin iki misli ağır para cezası hükmolunur.

İstihsal edilen veya müstahsıldan toplanan ham afyonlar gizlenmiş veya kaçırılmış olarak elde edildiği veya elde edilmediği takdirde faileri hakkında birinci fıkrada yazılı ceza hükümleri uygulanır.

C) (A) ve (B) fıkralarına göre müsadereesine karar verilen ham afyonlar bedelsiz olarak ofise teslim edilir.

Ç) Ofise teslim edilen afyonlardan, yapılan ekspertizlerde mağşuş olduğu anlaşılan-

ların bedeli sahiplerine ödenmeyip bu afyonlar Ofis veya onun adına hareket eden teşkilâtçe alkonur. Bunlardan ofisle mal sahibi tarafından müştereken alınıp mühürlenecek nünuneler mal sahibine teslim edilir. Geri kalan afyonlar Ofis lâboratuvarında tahlil olunur. Tahlil neticesinde afyonların mağşuş olduğu teeyyüt ederse lâboratuvarın bağlı bulunduğu Ofis teşkilâtının en büyük âmirinden, kimyagerinden ve ambar memurundan müteşekkil bir heyetçe zaptedilerek keyfiyet mal sahibine tebliğ olunur. Mal sahibi tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında malın zaptolunduğu yerdeki sulh ceza mahkemesine itiraz edebilir. Mahkemece itirazın reddine ve nünunelerin ofise teslimine veya mal bedelinin ödenmesine karar verilir. Bu karar kesindir. Mal sahibi tarafından itiraz edilmediği takdirde zoptolunan afyonlar ofisin malı olur.

D) Para cezasına esas olan afyonların kıymetleri Hükümetçe tesbit olunan o yılın alım fiyatlarına göre tâyin edilir.

E) Ham afyon kaçakçılığından dolayı hükmolunan para cezalarına ait kesin ilâmlar Cumhuriyet savcılıklarınca resen Toprak Mahsulleri Ofisine verilir. Bu ilâmların para cezalarına ait kısmı, 1918 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi hükümleri dairesinde Ofisce infaz edilir.

F) (A) ve (B) fıkralarına göre müsadereesine karar verilen ham afyonların kıymeti ve hükmedilecek para cezalarının tamamı üzerinden 1918 sayılı Kanunun 60 ncı maddesine göre ilgililere ikramiye verilir.

G) Bu maddede tesbit edilen suçlara veya suçluların vukua gelmesine, faillerinin hal ve sıfatlarını bilerek, her ne şekilde olursa olsun yardım edenler hakkında asıl suçluların bu maddede hükmünce görecekları cezaların yarısı hükmolunur.

Bu fiillere iştirak edenler memur iseler asıl failer gibi ceza görürler.

GEÇİCİ MADDE 1. — 5621 sayılı Kanunun birinci maddesiyle değiştirilen 3491 sayılı Kanunun 6 ncı maddesindeki teslim müddeti içinde afyonlarını Toprak Mahsulleri Ofisine veya onun adına alma yetkili teşkilâta teslim edememiş olanların afyon miktarını ve bulunduğu yerin sarıh adresini taşıyan bir dilekçe ile kanunun neşri tarihinden itibaren bir ay zarfında

mahallî idare âmirliklerine bildirip buralardan alacakları numaraları ellerinde muhafaza etmeleri lâzımdır. İdare âmirleri bu dilekçeleri müddetin dolduğu tarihten itibaren on beş gün zarfında en yakın Toprak Mahsulleri Ofisine, iki nüsha olarak tanzim edilecek bordrodan birinci nüshasına rapten, tevdi ve bordronun ikinci nüshasını bu teşekküllere imzalatarak dosyalarında muhafaza ederler.

Bu afyonlar Ofisce tâyin edilecek şekilde ve 1950 yılı fiyatlariyle satın alınır.

İstihsal ettikleri afyonları 5621 sayılı Kanun

nun birinci maddesiyle tadil olunan 3491 sayılı Kanunun 6 ncı maddesindeki müddet zarfında Toprak Mahsulleri Ofisine veya adına harekete mezun teşkilâta teslim etmediklerinden dolayı ham afyonları müsadere edilmiş olanlara bu afyonların bedeli Toprak Mahsulleri Ofisince ikinci fıkrada yazılı fiyatlarla ödenir.

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.